

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova
Comisia Națională a Republicii Moldova pentru UNESCO
Biblioteca Națională a Republicii Moldova

Programul Național LecturaCentral, ediția a 3-a, 2020
Comunicat final

Programul Național LecturaCentral este organizat de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, Comisia Națională a Republicii Moldova pentru UNESCO, Biblioteca Națională a Republicii Moldova, în parteneriat cu Liga Bibliotecarilor din Republica Moldova „Alexe Rău”, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, Autoritățile publice locale, Direcțiile/Secțiile Cultură, Centrele Biblioteconomice Departamentale, Centrele Biblioteconomice Teritoriale, Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova, Uniunea Scriitorilor din Moldova, Institutul de Filologie „B.P. Hasdeu” al MECC, Uniunea Editorilor din Republica Moldova, Uniunea Internațională a Oamenilor de Creație

Scopul Programului - centrarea contribuțiilor bibliotecilor din cadrul Sistemului Național de Biblioteci, ale comunității, ale factorilor de resort pentru minimizarea analfabetismului funcțional, promovarea lecturii, dezvoltarea competenței de cultura lecturii, acestea fiind orientate pe două axe: „Biblioteca pentru o comunitate armonioasă, de ordine și respect reciproc” și „Strategii câștigătoare pentru comunitate – Știința participativă sau Știința cetățenilor”. În final programul a fost orientat pentru intensificarea activității bibliotecilor drept actori cheie în edificarea comunităților unite, participative, durabile.

Obiectivele Programului Național LecturaCentral, ediția a 3-a, 2020 reprezintă:

- reliefa rolului și a implicațiilor bibliotecii privind formarea și educarea unui comportament civilizat al cetățenilor prin însușirea bunelor maniere;
- dezvoltarea comunităților prin promovarea științei participative în cadrul bibliotecilor;
- cooperarea eforturilor bibliotecilor, instituțiilor educaționale, uniunilor de creație, institutelor de cercetare în promovarea/acceptarea lecturii drept indispensabilă dezvoltării unei personalități active civic și educate;
- creșterea ratei de atragere a populației în procesul de lectură, de dezvoltare a competențelor de cercetare participativă prin intermediul bibliotecii;
- cunoașterea/promovarea valorilor documentare naționale și internaționale.

Activitățile au fost orientate în mediul online prin utilizarea tehnologiilor informaționale.

Biblioteca Națională a Republicii Moldova ca centru metodologic național are rolul de coordonator în vederea implementării programului centrat pe următoarele aspecte:

- Organizarea activităților de formare în cultura lecturii, crearea serviciilor de bibliotecă bazate pe tehnologii în promovarea lecturii, astfel menționăm:
 - Organizarea trainingului profesional: Cultura lecturii: cunoștințe și deprinderi cheie esențiale pentru a participa activ în societatea contemporană, 12 februarie 2020
 - Organizarea trainingului online „Lectura critică”, expert Alex Cosmescu (2 traininguri 23-24 iunie; 25-26 iunie)
 - Organizarea trainingului online „Inițiative ale bibliotecilor în sprijinul Științei participative. Leadership în bibliotecă” (20 mai 2020)

- Organizarea Trainingului profesional online: Crearea și promovarea serviciilor inovative online de bibliotecă în contextului Programului Național LecturaCentral, ediția a 3-a, 2020 (2 traininguri: 5 august, 26 august)
- Elaborarea publicației metodologice „Biblioteca – contribuții la dezvoltarea comunității armonioase, de ordine și respect” [online]. Disponibil: <http://bnrm.md/files/publicatii/publicatie%20metodologica-combinata.pdf>
- Elaborarea ePortofoliului educațional Servicii de bibliotecă în sprijinul diminuării analfabetismului funcțional: Suport metodologic pentru bibliotecari în vederea diminuării analfabetismului funcțional.
- Organizarea conferințelor zonale în patru zone ale republicii concepute pentru sprijinirea bibliotecilor în implementarea priorităților profesionale, stabilite pentru anul de referință prin cunoașterea experiențelor reprezentative, punerea la dispoziție a instrumentelor utile pentru activitatea coordonată. În contextul situației pandemice Conferințele Zonale cu genericul „Biblioteca anului 2020: consolidare, interconectare, participare”, au fost organizate online (aplicația ZOOM) repartizate pe zone:
 - *Zona 1* - 3 iunie 2020 cu participarea personalului de specialitate din Centrele Biblioteconomice din raioanele/municipiul BM „Eugeniu Coșeriu”, Bălți, BPR Briceni, BPR Dondușeni, BPR Edineț, BPO Florești, BPR Glodeni, BPR Drochia, BPO Ocnița, BPO Râșcani, BPR Sângerei – **100 participanți**
 - *Zona 2* - 5 iunie 2020, cu participarea personalului de specialitate din Centrele Biblioteconomice din raioanele/municipiul BM „B.P. Hasdeu”, Direcția Generală Educație, Tineret și Sport, mun. Chișinău, BPR Anenii Noi, BPR Călărași, BPR Orhei, BPR Rezina, BPO Șoldănești, BPR Soroca BPR Telenеști – **88 participanți**
 - *Zona 3* - 9 iunie 2020, cu participarea personalului de specialitate din Centrele Biblioteconomice din raioanele BPO Basarabeasca, BPR Căușeni, BPO Criuleni, BPR Dubăsari, BPR Hâncești, BPO Ialoveni, BPR Fălești, BPR Nisporeni, BPR Strășeni, BPR Ungheni – **71 participanți**
 - *Zona 4* - 11 iunie 2020, cu participarea personalului de specialitate din Centrele Biblioteconomice din raioanele BPR Cahul, BPR Cantemir, BPO Cimișlia, BPR Leova, BC UTAG, BPO Ștefan Vodă, BPR Taraclia – **68 participanți**
- Deplasări în teritoriu în scopul asigurării asistenței de specialitate privind implementarea Programului Național LecturaCentral, ediția a 3-a, 2020, dar și organizarea întâlnirilor cu scriitorii/experti.
- Coordonarea Campaniilor „Septembrie – nici o zi fără lectură”; 10 scriitori/experti/10 întâlniri/10 localități”
- Elaborarea studiului „Topul celor mai citite 10 cărți, editate în anul 2019”
- Organizarea Conferinței Internaționale „Lectura ca bază pentru cultură, cunoaștere și dezvoltare” ediția a II-a, 2020 (30 septembrie-2 octombrie 2020). Comunicatul final disponibil: http://bnrm.md/files/accesDedicat/LecturaCentral/Comunicat_Final_Conferinta_Lectura_2020.pdf
- Organizarea Festivității de totalizare a rezultatelor Programului Național LecturaCentral, ediția a 3-a, 2020.

Bibliotecarii și membrii comunității au acumulat cunoștințe și experiențe prin participarea la activitățile Programului, pentru consolidarea competențelor și realizărilor profesionale.

Rezultatele finale ale implementării Programului Național Lectura Central, ediția a 3-a, 2020 a cuprins aria de satisfacere atât a utilizatorilor cât și non-utilizatorii bibliotecilor în contextul emigrării activităților în spațiul online.

Evaluare și impact privind Activitățile organizate în cadrul Campaniilor 10 scriitori/experti/10 întâlniri/10 localități

Campaniile respective au fost adaptate contextului „noii realități” generată de COVID-19. Ca urmare majoritatea întâlnirilor au fost organizate în spațiul online în colaborare cu bibliotecile din sistemul național. În acest context menționăm întâlnirile cu implicarea scriitorilor/expertilor: Savatie Baștovoi, Dumitru Crudu, Iurie Colesnic, Iulian Filip, Marinela Lungu, Claudia Partole, Vasile Romanciuc, Oleg Serebrian, Aurelian Silvestru, Valeriu Turea, Tatiana Țibuleac, Alex Cosmescu, Dorian Furtună, Nina Corcinschi, Gheorghe Erizanu, Tatiana Ciocoi, Nelly Țurcan, Nadejda Pădure, Sergiu Stanciu, Maria Pilchin. Implicarea scriitorilor/expertilor au generat o gamă largă de activități cu impact semnificativ asupra utilizatorilor și non-utilizatorilor bibliotecilor din sistemul național cât și alte arii geografice. Activitățile au fost livrate prin trei modalități, astfel menționăm: 1) – 11 activități online prin intermediul aplicației zoom cu transmisie live și posibilitatea salvării evenimentului în formatul video care este disponibil 24/24 pe pagina oficială de facebook a PNLC; 2) o activitate online intermediul aplicației zoom cu transmisie live pe pagina de youtube a BNRM 3) – 5 activități online prin intermediul aplicației zoom fără transmisie live; 4) – 1 activitate online prin intermediul aplicației meet.google; 5) - 4 activități desfășurate în localitățile din Republica Moldova. În conformitate cu datele statistice la ziua de 17.12.2020 disponibile pe pagina de facebook a programului, dispunem de următoarele date care reflectă impactul activităților asupra utilizatorilor:

Nr. activ.	Nume, prenume scriitor	Activități, data	Statistici
Activități online prin intermediul aplicației zoom cu transmisie live			
1.	Oleg SEREBRIAN	„Oameni, timpuri și locuri în opera lui Oleg Serebrian”, 8 septembrie 2020 https://www.facebook.com/265084846839706/videos/1228861744137122	3100 vizualizări 6192 impact 1020 interacțiuni
2.	Tatiana ȚIBULEAC Nina CORCINSCHI	„Grădina de sticlă – romanul unei întregi generații feminine”, 11 septembrie 2020 Moderatori: Nina Corcinschi, director Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu” Aliona Manciuc, șef secție Asistență Metodologică BPR "Dimitrie Cantemir", Ungheni https://www.facebook.com/265084846839706/videos/1228861744137122	2300 vizualizări 6271 impact 632 interacțiuni
3.	Iurie COLESNIC	„Iurie Colesnic: omul timpului și al națiunii”, 16 septembrie 2020 Moderatori: dr. Iulian FILIP, Institutul de Filologie Română „B.P. Hasdeu” Elena Belschi, director Biblioteca Publică Orașenească „Ion Creangă”, or. Florești. https://www.facebook.com/265084846839706/videos/660481084571827	2400 vizualizări 4578 impact 677 interacțiuni
4.	Aurelian SILVESTRU	Dialoguri online cu personalități marcante: întâlnire cu scriitorul Aurelian Silvestru, 23 octombrie	3800 vizualizări

		Moderatori: dr. Iulian Filip, Institutul de Filologie Română „B.P. Hasdeu” Marina Lefter, profesoară de limba română la Liceul Teoretic „B.P.Hasdeu”, Drochia https://www.facebook.com/265084846839706/videos/648646245792681	8906 impact 1375 interacțiuni
5.	Iulian FILIP	Festivalul de lectură „Pâine de la iepure și o carte de la Iulian Filip”, 6 octombrie 2020 Moderator: Nadejda Pădure, director BPR Strășeni https://www.facebook.com/265084846839706/videos/660481084571827	2000 vizualizări 5948 impact 608 interacțiuni
6.	Vasile ROMANCIUC Valeriu TUREA	Poduri transfrontaliere cărțurărești/Întâlnirea cititorilor cu scriitorii Vasile Romanciuc și Valeriu Turea, 22 octombrie 2020 Moderator: dr. Iulian Filip, Institutul de Filologie Română „B.P. Hasdeu”; Ana Neaga, BPR Hâncești https://www.facebook.com/265084846839706/videos/660481084571827	1800 vizualizări 5448 impact 528 interacțiuni
7.	Dumitru CRUDU	Activitate cu genericul „Dumitru Crudu - scriitor, bibliotecar” 26 noiembrie Moderator: Maria Pilchin https://www.facebook.com/265084846839706/videos/660481084571827	2300 vizualizări 5928 impact 541 interacțiuni
8.	Alex COSMESCU	Practici ale lecturii comunitare: conferință publică, 25 septembrie 2020 https://www.facebook.com/265084846839706/videos/338890257526210	2400 vizualizări 5721 impact 650 interacțiuni
9.	Dorian FURTUNĂ	Mituri ale Fericirii - lecție publică cu Dorian Furtună, etolog, gânditor, scriitor, 9 octombrie 2020 https://www.facebook.com/265084846839706/videos/368874667640400	3600 vizualizări 8550 impact 1042 interacțiuni
10.	Sergiu STANCIU Nadejda PĂDURE Iulian FILIP	„Lectura – pâinea sufletului”, lansarea cărții „Pâine de la iepure” de Iulian Filip, 27 noiembrie 2020 https://www.facebook.com/265084846839706/videos/1932405660235848	3600 vizualizări 9019 impact 879 interacțiuni
11.	Maria PILCHIN	Keynote speaker în cadrul festivității de totalizare a rezultatelor PNLC, 3 decembrie 2020 https://www.facebook.com/265084846839706/videos/381796043053595	1800 vizualizări 3751 impact 599 interacțiuni
Activități online prin intermediul aplicației zoom/meet.google fără transmisie live			
12.	Nelly ȚURCAN	Conferința cu tema „Lectura în contextul Mișcării Știința Deschisă”, 10 noiembrie 2020 https://www.youtube.com/watch?v=WFQ5U6-3j1o&t=171s	50 participanți zoom 234 vizionări youtube
13.	Tatiana CIOCOI	Marketingul lecturii, training profesional, 12 noiembrie 2020	55 participanți
14.	Claudia Partole	22 octombrie 2020 Întâlnire cu elevii LT Chioselia Rusă, LT „M. Eminescu”, Comrat	45 participanți
15.	Alex COSMESCU	Training „Lectura critică” 23-24 iunie, 25-26 iunie,	40 participanți
16.	Iulian FILIP	Dialoguri online/întâlnire cu scriitorul Iulian Filip, 15 octombrie 2020 Biblioteca gazdă: Biblioteca Penitenciarului nr.3-Leova.	25 participanți

		Moderator: Rodica Verdeș, ofițer principal de justiție, inspector principal, educator al Penitenciarului Nr. 3 Leova.	
17.	Iulian FILIP	Întâlnire cu scriitorul Iulian Filip și utilizatorii BPC „Ion Creangă”, Orhei, august 2020	40 participanți
18.	Iulian FILIP	Întâlnire cu scriitorul Iulian Filip și utilizatorii BPR „M. Sadoveanu”, Strășeni, 6 octombrie 2020	40 participanți
Întâlniri fizice			
19.	Gheorghe ERIZANU	Industria cărții în Republica Moldova: întâlnire cu Gheorghe Erizanu, directorul Editurii Cartier, 21 septembrie 2020 Întâlnire în cadrul BPR „A. Donici”, Orhei	45 participanți
20.	Marinela LUNGU	Întâlnire cu scriitoarea Marinela LUNGU în cadrul Campaniei Raionale "Satul meu citește-o carte", 22 septembrie 2020 Biblioteca publică sătească Valea Mare BPR „D. Cantemir”, Ungheni	28 participanți
21.	Savatie BAȘTOVOI	Despre puterea tămăduitoare a lecturii/Dialog cu Ieromonahul Savatie Baștovoii, 19 octombrie 2020 BPR „G. Vieru”, Călărași	25 participanți
22.	Cu participarea experților BNRM	Simpozionul științific „Scriitorii drochieni” 21 octombrie 2020 BPR „Iulian Filip” Drochia Parteneri: Consiliul Raional Drochia Direcția Cultură, Turism Tineret și Sport Drochia	40 participanți

Conform datelor statistice se constată că în cadrul Campaniei 10 scriitori/experti/întâlniri/localități au fost organizate 22 activități dintre care:

- 11 activități online prin intermediul aplicației zoom cu transmisie live care a generat în total **29100** vizualizări; **70312** impact; **8551** interacțiuni
- 1 activitate online prin intermediul aplicației zoom cu transmisie live pe pagina de youtube a BNRM, care a înregistrat 50 participanți prin aplicația zoom și **234** vizualizări pe youtube
- 6 activități online prin intermediul aplicației zoom/meet.google fără transmisie live care a înregistrat **245** participanți
- 4 activități fizice cu participarea a **138** persoane.

Prin intermediul acestei Campanii are loc un transfer de cunoștințe de la experți către publicul larg care au un rol benefic în schimbarea de atitudini, mentalități și contribuirea la o societate prosperă.

Evaluare și impact privind Activitățile organizate în cadrul Campaniei „Septembrie – nici o zi fără lectură” desfășurate în Bibliotecile Publice Teritoriale în conformitate cu datele stocate în Sistemul Online de Raportare (ORT)*

____*Studiul integral elaborat de către V. Popa și L. Povestca va fi diseminat în Sistemul Național de Biblioteci prin diverse mijloace (presa de specialitate, e-mail, blog, rețele sociale)

Pe parcursul programului, perioada martie-octombrie, Biblioteca Națională a Republicii Moldova a monitorizat datele statistice privind desfășurarea activităților/experiențelor programate pentru membrii comunității. În total, în centrele biblioteconomice teritoriale, au fost organizate **3471** activități de instruire, la care au

participat **21193** de utilizatori dezvoltându-le competențele de cultura lecturii și cultura informației.

Pe parcursul Programului au fost organizate un număr impunător de activități informaționale de promovare a lecturii - **6293** (ex.: zile de Informare, reviste bibliografice, elaborarea și distribuirea listelor bibliografice de noi achiziții/tematice/aniversare, prezentarea expozițiilor de carte etc.).

În cadrul Programului Național *LecturaCentral* au fost dezvoltate/formate competențe informaționale de promovare a lecturii la **59915** de utilizatori. Printre cele mai active raioane au fost Ungheni, Chișinău, Orhei, Sângerei, Taraclia, Râșcani, Călărași, Florești, Soroca, Leova.

Bibliotecile au organizat **3564** activități de promovare a lecturii. La subiectul respectiv în total au fost instruiți **56364** de utilizatori, fiind centrate eforturilor bibliotecilor în promovarea/acceptarea lecturii drept indispensabilă dezvoltării unei personalității active civic și educate.

Specificul ediției a 3-a a inclus inițiative educative de dezvoltare și promovare a dimensiunilor Științei Participative/Științei Cetățenilor. În acest context, bibliotecile au oferit comunității noi modalități de cunoaștere și integrare în minimizarea fenomenului analfabetismului funcțional. În acest context, au fost organizate **896** activități de promovare a Științei Participative: activități de promovare a științei, noilor descoperiri; organizarea de întâlniri între membrii comunității și oamenii de știință cu scop de impact vizibil asupra sănătății, vieții sociale, mediului, etc.; activități de promovare a proiectelor civice cu subiecte de interes ale comunității, etc. Tema dată a prezentat interes pentru **5568** membri ai comunității care s-au implicat în procesul de lectură, de dezvoltare a competențelor de cercetare participativă prin intermediul bibliotecii.

În baza sintetizării datelor statistice colectate în ORT, numărul total de împrumuturi al cărților, incluse în „Topul celor mai citite 10 cărți, editate în anul 2018” – **11186**, iar numărul de activități de promovarea a cărților din „Topul celor mai citite 10 cărți, editate în anul 2018” este de **1738**.

Bibliotecile au argumentat promovarea, implicarea în cadrul Programului cu **8545** postări pe rețelele de socializare administrate de bibliotecă.

În cadrul programului de promovare a cărții și lecturii, au fost atrași/implicați **2073** parteneri, actori sociali (APL, ONG, instituții de învățământ, etc.).

Vizibilitatea Programului Național *LecturaCentral* pe facebook

Pagina oficială <https://www.facebook.com/pnlc.bnrm>

Numărul total de urmăritori ai paginii – 1940

Rezultatele statistice din perioada 19 noiembrie-16 decembrie 2020 înregistrează 430 vizualizări; 19788 impact, 3470 interacțiuni, 8454 vizionări video. Pe parcursul derulării programului indicatorii statistici au crescut considerabil.

Grupul public pe facebook *LecturaCentral* înregistrează 2600 membri. În medie per/lună sunt postate peste 1500 postări, 470 comentarii, peste 14000 reacții.

Programul Național *LecturaCentral*, ediția a 3-a, 2020 a contribuit la implicarea membrilor comunităților în acțiuni de învățare prin experiență, prin acțiune-reflecție

teoretică, contribuind la dezvoltarea competențelor de creativitate prin utilizarea tehnologiilor informaționale.

Impactul programului a sporit încrederea membrilor comunităților în capacitatea bibliotecilor de a satisface cerințele lor de lectură și de dezvoltare personală; crearea și dezvoltarea imaginii pozitive a bibliotecilor; promovarea resurselor/serviciilor/produselor bibliotecii: colecții, servicii, activități de agrement; contribuirea/participarea (prin lectură) la procesul de educație a membrilor comunităților pentru învățarea responsabilităților civice, valorilor și principiilor democratice, supremația valorilor etice și morale.

Rolul programului a sporit interesul pentru:

- stimularea cererii de lectură și creșterea numărului de utilizatori;
- cunoașterea de către utilizatori importanța serviciilor bibliotecii cât și implicarea scriitorilor, cercetătorilor și altor personalități – creatori de produse științifice;
- facilitarea accesului și diversificarea serviciilor oferite de către biblioteci;
- creșterea capacității instituționale de a soluționa problemele comunitare prin intermediul parteneriatelor, colaborărilor cu structurile similare.

Programul Național LecturaCentral este centrat asupra fenomenului lecturii în societate ca factor de dezvoltare a societății democratice și accesul liber la informație. Cunoașterea deschide noi orizonturi și diverse oportunități în realizarea și formarea personalității membrilor comunității.

Membrii echipei a Programului Național LecturaCentral, ediția a 3-a, 2020, etapa națională:

Elena Pintilei, director general BNRM

Aliona Tostogan, director adjunct BNRM

Vera Osoianu, director adjunct BNRM

Ecaterina Dmitric, șef secție Dezvoltare în Biblioteconomie și Științe ale Informării, BNRM

Margareta Cebotari, specialist principal Dezvoltare în Biblioteconomie și Științe ale Informării, BNRM

Natalia Ghimpu, specialist principal Dezvoltare în Biblioteconomie și Științe ale Informării, BNRM

Ludmila Corghenci, șef Centrul de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării, BNRM

Lilia Povestca, specialist principal Centrul de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării, BNRM

Victoria Vasilica, șef secție Studii și Cercetări, BNRM

Angela Drăgănel, specialist principal Studii și Cercetări, BNRM

Valentina Popa, șef Centrul de Statistică, BNRM

18.12.2020